

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausuntopyyntö

10.02.2025

VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Muutettavaksi ehdotettavan lainsäädännön muutostarpeita kartoittava arviomuistio on ollut lausuttavana ajalla 12.4.-17.5.2024.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettua lakia (381/2023), kotoutumisen edistämisestä annettua lakia (681/2023), työttömyysturvalakia (1290/2002), kuntouttavasta työtoiminnasta annettua lakia (189/2001), saamen kielilakia (1086/2003) ja tulotietojärjestelmästä annettua lakia (53/2018).

Työnhakijan palveluprosessia koskevaa sääntelyä kevennettäisiin ja alkuhaastattelun järjestämisen määräaikaa pidennettäisiin. Palveluprosessiin kuuluvien täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen perustuisi vahvemmin työnhakijan palvelutarpeeseen ja niiden kaavamaisesta järjestämisestä luovuttaisiin. Työvoimaviranomaisen työnhakijan haettavaksi osoittamien työpaikkojen velvoittavuutta lisättäisiin.

Työnhakijaksi rekisteröityneelle henkilölle tulisi velvollisuus työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen. Työvoimaviranomaisille säädettäisiin uusi lakisääteinen tehtävä laatia ja julkaista työnhakuprofiili, mikäli työnhakija ei laatisi tai julkaisi profiilia. Tahoja, jotka voivat hakea ja tarkastella palvelualustalla julkaistuja työnhakuprofiileja laajennettaisiin.

Työttömyysturvalakiin tehtäisiin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta johtuvat muutokset sekä muutoksia muun muassa koulutusta vailla olevien nuorten velvollisuuteen hakea opiskelupaikkoja työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä.

PUDASJÄRVEN KAUPUNKI – Hallintotoiminta

PL 10, Varsitie 7, 93101 Pudasjärvi
kirjaamo@pudasjarvi.fi • puh. 040 826 6417 • pudasjarvi.fi
facebook.com/Pudasjarvi • twitter.com/pudasjarvi • instagram.com/pudasjarvenkaupunki

Muihin lakeihin tehtäisiin myös työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta johtuvat muutokset tai muita tarkennuksia, joilla selkeytettäisiin lainsäädäntöä.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2025 ja muutokset tulisivat voimaan pääosin vuoden 2026 alusta lukien.

Työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevalla hallituksen esityksellä on työnhakijan palveluprosessiin liittyen kiinteä yhteys sosiaali- ja terveysministeriön valmisteleman yleistukea koskevan hallituksen esityksen kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää tässä yhteydessä lausuntonsa antavia tahoja huomioimaan mahdollisuuden lausua myös hallituksen esityksestä yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi, jonka lausuntokierros alkaa viikolla 9.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan työvoimapalveluiden lakisääteistä palveluprosessia kevennetään, jotta rajallisia resursseja voidaan käyttää tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin. Virkailijoilla annetaan enemmän harkintavaltaa ja velvoitetaan yksilölliseen työllistymisen edistämiseen sekä panostetaan alkukartoitukseen ja henkilökohtaiseen kohtaamiseen. Lisäksi hallitus lisää yksityisten työnvälitysyriyten mahdollisuutta saada tietoja työttömistä työnhakijoista.

Esitys liittyy myös hallituksen vuosien 2025–2028 julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvään linjaukseen, jonka mukaan työvoimapalveluiden palveluprosessiin liittyvien tehtävien normitusta kevennetään.

Tavoitteet

Tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti keventää työnhakijan palveluprosessia siten, että tukea työnhakuun voidaan kohdentaa nykyistä tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin. Tavoitteena on myös lisätä harkintavaltaa palveluprosessissa sekä tukea työnhakijan työllistymistä.

Työnhakuprofiileihin liittyvien muutosten tavoitteena on parantaa työmahdollisuuksien ja työntekijöiden kohtaantoa. Lisäksi tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti parantaa yksityisten työnvälitysyriyten mahdollisuutta saada tietoja työnhakijoista.

Vastausohjeet vastaanottajille

PUDASJÄRVEN KAUPUNKI – Hallintotoiminta

PL 10, Varsitie 7, 93101 Pudasjärvi
kirjaamo@pudasjarvi.fi • puh. 040 826 6417 • [pudasjarvi.fi](mailto:kirjaamo@pudasjarvi.fi)
facebook.com/Pudasjarvi • twitter.com/pudasjarvi • instagram.com/pudasjarvenkaupunki

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausunnon voivat antaa myös sellaiset tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa. Lausuntoa ei tarvitse toimittaa erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Lausunnon antamiseksi tiedonantajan tulee rekisteröityä ja kirjautua palveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät välilehdeltä Ohjeet > Käyttöohjeet. Tukea palvelun käyttöönottoon voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Lausuntopalvelussa annetut lausunnot ovat nähtävillä lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausuntopalvelussa annetut lausunnot ja ministeriön kirjaamoon toimitetut muiden kuin yksityishenkilöiden lausunnot julkaistaan lisäksi hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus TEM025:00/2024). Yksityishenkilön antama lausunto julkaistaan hankesivuilla ainoastaan, jos kyseinen henkilö tätä pyytää.

Jos lausunnon antaminen palvelussa ei ole mahdollista, lausunto voidaan myös toimittaa sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem@gov.fi. Lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/8915/2024.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan **viimeistään 28.3.2025**.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat

Johtava asiantuntija Anna Aaltonen, TEM (palveluprosessi, työtarjoukset, työnhakuvelvollisuus)

Erityisasiantuntija Toni Ruokonen, TEM (palveluprosessi, työtarjoukset, työnhakuvelvollisuus, vaikutusarviot)

Erityisasiantuntija Riku Hurme, TEM (työnhakuprofiilit ja palvelualusta)

Hallitusneuvos Timo Meling, TEM (työttömyysturva)

Sähköpostiosoitteet noudattavat muotoa: etunimi.sukunimi(at)gov.fi

PUDASJÄRVEN KAUPUNKI – Hallintotoiminta

PL 10, Varsitie 7, 93101 Pudasjärvi
kirjaamo@pudasjarvi.fi • puh. 040 826 6417 • pudasjarvi.fi
facebook.com/Pudasjarvi • twitter.com/pudasjarvi • instagram.com/pudasjarvenkaupunki

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM025:00/2024> - Linkki hankesivulle

Liitteet:

[Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi.pdf](#)

Lausunnonantajan lausunto

Palaute pyydetään esittämään alla olevan jaottelun mukaisesti.

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

Esityskokonaisuudessa on kannatettavia kohtia, mutta palveluprosesseja tulee keventää, jotta mahdollistetaan viranomaisen resurssien suuntaaminen tulokselliseksi arvioituun toimintaan. Tällä hetkellä liian tiukasti säädellyt palveluprosessit estävät kuntia (työllisyysalueita) järjestämästä toimintaa siten, että työllisyysalueuudistukselle asetetut tavoitteet voitaisiin saavuttaa.

Hallituksen esityksessä tarkoin vakioituja prosesseja tulisi keventää, mutta samalla tulisi myös huomioida, ettei luotaisi uusia resursseja tiukkaan sitovia toimenpiteitä.

Hallituksen esityksessä on huomioitu oleelliset tekijät alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisesta. Toisaalta pääsääntöisen työnhakuvelvollisuuden tulisi olla tarkoituksenmukaista ja huomioida alueen työmarkkinatilanne.

Työtarjousten velvoittavuus jo työttömyyden alusta selkeyttää palveluprosessia. Kahden lain tulkitseminen (järjestämislaki + työttömyysturvalaki) tulisi olla työn tarjoamisen suhteen mahdollisimman selkeä sekä työvoimaviranomaisen että työnhakijan näkökulmasta.

Työnhakuprofiilien luomisessa tulisi säilyttää vapaaehtoisuus ja tarkoituksenmukaisuus.

Palveluprosessi

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

Työllisyyspalvelut tulisi voida järjestää asiakastarpeista lähtien. Tällä hetkellä palveluprosessi on tiiviisti sidottu aikamääreisiin ja erinäisiin työnhakukeskusteluihin asiakastarpeesta riippumatta. Työvoimaviranomaisen harkintavaltaa asiakastarpeeseen perustuen tulee lisätä, jotta resursseja voidaan ohjata tehokkaammin ja sitä kautta tehostaa palveluprosessia. Tällä tavalla vältettäisiin ylipalvelua ja resursseja kohdennettaisiin niihin asiakkaisiin, jotka tosiasiallisesti tarvitsevat enemmän palvelua ja ohjausta työllistymisen edistämiseksi.

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määrääjän pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

Alkuhaastattelun järjestämisen määrääjän pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään pidetään kannatettavana. Jo valtakunnallisen toteuman mukaan alkuhaastattelut on pidetty keskimäärin kahdeksan arkipäivän kuluessa. Tavoitteena on kuitenkin järjestää alkuhaastattelu mahdollisimman pian työnhakijaksi ilmoittautumisen jälkeen, mutta tämä määrääjän pidentäminen toisi joustoa alkuhaastattelun järjestämiseen esim. ruuhkatilanteesta johtuen.

Tarkoituksenmukaista olisi poistaa palveluprosessista alkuhaastattelu niiden työnhakijoiden osalta, joilla on esimerkiksi lyhyt (1-2 vk) lomautus tai joiden työnhaku on päättymässä työllistymiseen tarkastelujakson aikana. Lisäksi alkuhaastattelua ei järjestettäisi niille työnhakijoille, jotka ovat siirtymässä työvoiman ulkopuolelle tarkastelujakson aikana. Tällä hetkellä voimassa olevan lain ja uuden esityksen mukaan alkuhaastattelu tulee järjestää työnhakijan tilanteesta riippumatta, mikä ei ole tarkoituksenmukaista resurssien käyttöä ja asiakaspalvelua.

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

Täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen on tarkoituksenmukaista. Täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämisen määrä ja ajankohdat tulisi voida työvoimaviranomaisella määritellä asiakastarvetta vastaavaksi.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työhaun voimassaolon päättymisen ensimmäisestä asiointiin laiminlyönnistä kannatettavana?

Esitys muistutuksen siirtymisestä ennakkoivaksi ilmoitukseksi on kannatettava.

Työhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asioinnin laiminlyönnistä on pääosin kannatettavaa. On kuitenkin huomioitava, että vaikutukset todennäköisesti kohdistuvat heikoimmassa työmarkkinatilanteessa oleviin työnhakijoihin. Tulojen katketessa osa työnhakijoista voi hakea vastinetta toimeentulotuen kautta. Työhaun päättymiset ja niiden uudelleen käynnistämiset tuovat todennäköisesti lisätyötä työvoimaviranomaisen hallinnolliseen työhön.

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Työllistymissuunnitelmien sisältöjen liian tarkka määrittely ei ole palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellista ja tarkoituksenmukaista. Tiukkaan määritellyt sisällöt vähentävät asiakaslähtöisyyttä ja joustavuutta sekä ovat vastakkainasettelussa palveluprosessin keventämiseen liittyvän esityksen kanssa.

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittely ei ole Pudasjärven työllisyyspalvelujen mielestä palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellista ja tarkoituksenmukaista. Palveluprosessissa tulee olla joustoa, jotta palvelu olisi asiakaslähtöistä ja asiakkaan palvelutarpeen huomioivaa.

Työnhakuvelvollisuus

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Osa-aikatyössä olevalle sekä työaikaa lyhentämällä lomautetuille tulisi edelleen asettaa työnhakuvelvollisuus nykyisen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Poikkeuksena olisi tarvittaessa töihin kutsuttavan ja 0-tuntisopimuksella olevan työnhakuvelvollisuudesta päättäminen asiakkaan tilanteen ja työvoimaviranomaisen harkinnan mukaan. Harkintaan vaikuttaisi mm. asiakkaan todelliset työtunnit ja mikäli tunteja on säännöllisesti vähintään neljä tuntia viikossa, niin työnhakuvelvollisuus asetettaisiin osa-aikatyössä olevan mukaisesti. Mikäli todelliset tunnit olisivat vähäiset, olisi tarkoituksenmukaista asettaa työnhakuvelvollisuus pääsäännön mukaan.

Työnhakuvelvoitetta asetettaessa tulisi voida huomioida alueelliset erot ja työhaunmahdollisuudet työmarkkinatilanteesta johtuen.

PUDASJÄRVEN KAUPUNKI – Hallintotoiminta

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

Hallituksen esityksessä on huomioitu oleelliset tekijät alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisesta.

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Osa-aikatyössä olevien ja lomautettujen osalta tulisi säilyttää tällä hetkellä voimassa oleva laki eli työnhakuvelvoite olisi alennettu. Pääsääntöinen työnhakuvelvollisuus osa-aikatyössä olevien ja lomautettujen osalta ei kannusta osa-aikatyön vastaanottamiseen. Lisäksi esitys ei huomioi alueiden työmarkkinatilannetta.

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Esitys ei ole kannatettava, koska alentamisen perusteina ei ole huomioitu mm. osa-aikatyötä.

Työtarjoukset

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjouksiin tehtävistä muutoksista?

Esitys on kannatettava koskien työtarjouksen velvoittavuudesta heti työnhaun alkamisesta. Linjaus on selkeämpi työnhakijan ja työvoimaviranomaisen näkökulmasta.

2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtarjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

Esitys selkeyttää ja tukee palveluprosessia.

3. Selkeyttääkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjouksia koskevaa sääntelyä?

Kokonaisuudessaan ehdotetut muutokset selkeyttävät prosessia ja sääntelyä, mutta tulisi kuitenkin huomioida ja edelleen selkeyttää järjestämislain ja työttömyysturvalain tulkintaa työvoimaviranomaisen työn tueksi.

Työnhakuprofiilit ja palvelualusta

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

Työnhakuprofiilin laatiminen tulisi säilyttää edelleen vapaaehtoisena. Velvoittava työnhakuprofiilin laatiminen ei ole tarkoituksenmukaista eikä kaikissa tapauksissa tue työnhakijan työllistymistä. Työvoimaviranomaisen julkaisema työnhakuprofiili passivoi työnhakijoita ja ei tuota työnantajille laadukasta ja tarvittavaa materiaalia rekrytointeihin liittyen.

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

Työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen tulisi olla työnhakijan päätettävissä. Lisäksi pienemillä paikkakunnilla anonymiteetti ei säily varsinkaan erityisalojen tai -osaajien profiileissa.

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

Anonymiteetti ei toteudu pienillä paikkakunnilla työnhakuprofiilia julkaistaessa.

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

Ei lausuttavaa.

Työttömyysturva

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

Esitys laajentaa nuorten mahdollisuutta täyttää hakuvelvoitetta on kannatettava. Esitys huomioi paremmin nuorten erilaiset tilanteet ja vaihtoehtoiset koulutuspolut.

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

Työttömyysturvalain ja järjestämislain yhteensovittamista tulisi selkeyttää liittyen työnhakijan oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Tällä hetkellä on päällekkäistä lainsäädäntöä.

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

Ei lausuttavaa.

Vaikutusarviointi

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

Työllisyysvaikutukset jäävät esityksessä epävarmoiksi ja todennäköisesti vähäisiksi.

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

Työvoimaviranomaisen harkintavaltaa lisäävät esitykset ovat kannatettavia. Näiden kautta työvoimaviranomaisen resurssit kohdentuvat tehokkaammin asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti ja lisäävät joustoa palveluprosessissa.

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

Esityksen mukaan palveluprosessiin ehdotettujen muutosten arvioidaan vähentävän henkilöresursseja. Työvoimaviranomaisen henkilötyövuosiin kohdistuvaa säästöä on haastavaa arvioida, koska tähänkään mennessä lakisääteiseen palveluprosessiin ei ole päästy. Säästöä ei siis käytännössä synny palveluprosessin keventämisen kautta, vaan siinä tapauksessa nyt olemassa oleva ”työvelka” saadaan pienemmäksi eli tekemättä jäänyt lakisääteinen

työ. Kuitenkin asiakkaan lähitapaamiseen ja henkilökohtaiseen palveluun tulisi turvata siihen tarvittavat resurssit.

Muuta lausuttavaa?

Palveluprosessin keventämisen ohella tulisi määritellä myös aktivointisuunnitelmien tarkoituksenmukaisuus. Tällä hetkellä aktivointisuunnitelmat tulee tehdä maksupäiväkertymien perusteella, vaikka asiakkaalla ei olisikaan sosiaalipalvelujen tarvetta. Aktivointisuunnitelmien laadinta tulisi perustua työvoimaviranomaisen harkintaan ja asiakastarpeeseen.